

Slovenska univerza
za tretje življenjsko obdobje
e-novice

Univerza za tretje življenjsko obdobje **33** let

“Težava je v tem, da se danes v znanosti znanje nabira
hitreje kot se nabira v družbi modrost”

Issac Asimov

Steklo je študijsko leto 2017-2018. Odpirajo se še zadnje letošnje študijske skupine. Zdaj je čas za študij.

In memoriam Marija Vrtačnik

Pravijo, da so poznejša leta čas izgub, a redkeje človeka v tem času zgubimo nenadno, sredi delovnega zanosa. Marija Vrtačnik, nekdanja direktorica savinjskega Elkraja, je bila človek zanosa. Kmalu po upokojitvi je prevzela vodstvo UTŽO Velenje in več kot sedemsto starejših študentov ter sodelavcev, pa tudi invalidnih in mlajših oseb, je pod njenim vodstvom stopalo po vidni poti uspeha. “Če stopiš ob kraj, se zgubiš”, je govorila. Na področje prostovoljstva, na UTŽO Velenje, je Marija Vrtačnik prenesla svoje izkustveno in strokovno znanje, voljo do učenja, predvsem pa prepričanost, da skupaj in v prijateljstvu zmoremo. Hvaležni to prepričanost, to njeno dragoceno zapuščino, zdaj sprejemamo v varstvo.

Od navdiha do ... predstave

Združili so znanje, moči in zmogli. Deseta obletnica Andragoškega društva Morje Izola, 4. oktober 2017

Člani UTŽO Izola so desetletnico delovanja proslavili v navzočnosti predsednice *Tatjane Kodarin*, župana Izole *mag. Igorja Kolenca*, vabljenih gostov ter številnih krajanov. Množico nastopajočih, kar petinštirideset jih je bilo, je prispevala *Gledališka šola društva*, scenarij prireditve je zaobjel prav vse dejavnosti društva. Nastopajoči in organizatorji, tako pravijo, so sredi več mesecev priprav stopali po njim neznani poti, a pod varnim vodstvom mentorice *Zvonke Radojevič*, direktorice Centra za kulturo, šport in prireditve Izola. Tatjana Kodarin in Rudi Semelbauer sta ob tej priložnosti za svoje delovanje prejela posebni priznanji, priznanja pa so šla tudi v roke drugih zaslužnih članov. V humornem programu prireditve so člani prepoznali sebe in svoja doživetja na UTŽO. Novi načrti te, zdaj še trdnjše, učeče se skupnosti starejših? Do konca leta bodo pripravili več prireditev za Dom upokojencev Izola, Kulturni dom Gračišče in čajanko društva. UTŽO Izola je v svojem okolju postala pomemben družbeni subjekt.

(Vir: Slobodanka Lesnjak)

Na vozu iz žgane gline se pelje UTŽO ...

Mobilna keramika UTŽO Logatec in vse drugo v Evropskem tednu mobilnosti Logatec, avgust 2017

Člani UTŽO poleti ne sedijo v predavalnicah, a srečanja so kljub temu redna in ustvarjalna. Študijski krožek *Keramika in mozaik* je s furmanskim vozom obiskovalce prigodne razstave (v Tednu evropske mobilnosti) spomnil na nekdanje logaške furmane. Člani so šli poleti tudi na pohode v naravo (vodi Alenka Mrak), obšli so sedem izvirov Ljubljani (Prezid na Hrvaškem, Cerknjsko jezero, Planinsko polje, Vrhnika, Ljubljansko barje itd.) in se podali tudi ob Soči od Malih in Velikih korit do Bovca. Morda boste tudi vi šli po njihovih poteh! Vse študijske skupine se poleti redno družijo, če ne drugače, pa le ob skodelici kave. Ni čudno! Študijske skupine naredijo pot od zbora posameznikov do primarne socialne skupine, kjer so člani skupine v tesnih odnosih in so navezani drug na drugega.

(Vir: Vesna Stražičar)

Prenovljeni in brezplačni prostori UTŽO - plodovita naložba občine Ajdovščina, 26. september 2017

Veliko število krajanov vseh starosti so pozdravili župan Tadej Beočanin, predsednica UTŽO

Ajdovščina Dora Furlan in Ana Krajnc, predsednica mreže SUTŽO s prigradnim nagovorom. Dragocena sta bila kulturni nastop in prepletanje navzočih, njihovi spomini na začetke UTŽO, pa tudi na Andragoško poletno šolo za lokalni razvoj (deset zaporednih let), na podlagi katere se je, takrat še v tamkajšnji knjižnici, razvila lokalna UTŽO, prostor uspehov zavzetih študentov in krajanov. Iz Ajdovščine sporočajo tudi o uspehih študijskega krožka kamnoseštva.

Kako izbrati vsebine in določiti cilje v izobraževanju starejših

Ljubljana, 28. september 2017

Ob finančni podpori Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport RS je potekalo usposabljanje 24-tih novih mentoric in mentorjev študijskih skupin mreže SUTŽO. Profesorica Ana Krajnc je poudarila, da značilnosti tretjega življenjskega obdobja, psihološke in družbene spremembe, ki doletijo posameznika ob upokojitvi ter drugačnost starejših vplivajo na njihovo izobraževanje. Starejši se učijo le tisto, kar je vredno za njihovo osebnost in življenje. Izr. prof. dr. Nives Ličen je poudarila, da je učenje starejših motivirajoče le, če so udeleženci vključeni v nastajanje izobraževalnih dogodkov in se program približa njihovim potrebam po učenju ter njihovim izkušnjam. Katerikoli izobraževalni proces naj se torej prične s procesom programiranja. V zaključnem delu so dolgoletni mentorji in študenti UTŽO (Lučka Šičarov, Robert Mlakar, Mirjam Bevc Peressutti) z novimi mentorji izmenjali izkušnje o mentorskem delu v skupinah. Razvila se je zanimiva razprava.

(Vir: Petra Bališ)

Sredi usposabljanja v Domžalah se je sprožila plodovita skupinska dinamika

Domžale, 24. oktober 2017

Predavatelji (prof. dr. Ana Krajnc, izr. prof. dr. Nives Ličen, izr. prof. dr. Marko Radovan, arhitektka Meta Kutin, andragoginja Alenka Gabriela Čeh in Mirjam Bevc Peressutti) so na usposabljanju mentorjev in vodij slovenskih UTŽO načeli teme s področja starejših, njihovega učenja, metod, kot je denimo raziskovalno učenje, življenjska zgodba, motivacija za izobraževanje in mentorsko delo, osebna rast starejših študentov in mentorjev. Izobraževanje je bilo presenetljivo tudi zaradi dinamike, ki se je vzpostavila med udeleženci in izvajalci, zaradi vedoželjnosti sodelujočih, uporabljivosti znanja, številnih primerov. To je bila priložnost za učenje vseh navzočih. Udeležence je nagovoril tudi Toni Dragar, župan občine Domžale. Izobraževanje v Domžalah, regijska evalvacijska srečanja in regijska usposabljanja animatorjev je Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje izvedla ob finančni pomoči matičnega ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

V poletnem času smo oblikovali študijsko gradivo

Ljubljana, junij-oktober 2017

Na povabilo in ob finančni podpori Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport RS smo oblikovali študijsko gradivo, ki bo spremljalo usposabljanje mentorjev in animatorjev. Razvili smo nekaj novih programov usposabljanja SUTŽO. Nekateri programi posegajo tudi na področje razumevanja in delovanja civilne družbe.

Več: www.utzo.si/usposabljanje

Promoting
Third Age
Education

Ni vse med in mleko ali učimo se tudi iz negativnih spoznanj

Ljubljana, 24.-27. september 2017

Da ni vse med in mleko, je pokazalo petdnevno usposabljanje za predstavnike partnerjev v projektu [P3AE](#). Prišli so iz Latvije, Litve in Španije (projekt je deležen finančne podpore Evropske unije). Sodelovalo je večje število predavateljev, mentorjev, sodelavcev, študentov SUTŽO (dr. Dušana Findeisen, prof. dr. Ana Krajnc, Alijana Šantej, Lidija Bertoncelj, doc. dr. Rajka Bračun Sova, Robert Mlakar, Meta Kutin, pa tudi študentki Alenka Steindl in Vida Vilhar Pobegajlo. Organizacijsko je izobraževanje podprla Karina Sirk). Teme so bile zgrajene na podlagi predhodne raziskave, a izobraževalna kultura udeležencev je bila raznolika, izobrazbeno, poklicno, delovno ozadje, njihova intelektualna in čustvena naravnost prav tako. Nekateri so imeli jasne cilje, drugi ne. Nekateri se z izobraževanjem starejših že ukvarjajo, večina ne. Spoznanje? Ponekod je izobraževanje odraslih obravnavano zgolj kot metoda, neformalno izobraževanje se pogosto zamenjuje s formalnim, predvsem pa nič ne pomaga, če ima kdo od udeležencev prezirljiv odnos do starejših (tudi beguncev), njihove družbene in osebne vrednosti, do izobraževanja starejših in izobraževanja odraslih nasploh. Tedaj izobraževanje postane muka.

Hundertwasser in umetnost za vse

Letna skupščina Evropskega združenja za starejše EURAG

Dunaj, 1. oktober 2017

“Srebrna ekonomija naj se razvija v skladu z načeli družbenega razvoja”, je v svojem nastopu poudarila profesorica Ana Krajnc. Naslov? “Vseživljenjsko učenje, delo in razvoj - temelji srebrne ekonomije”. Predavanje je bilo razprava o pomenu socialnega kapitala, vseživljenjskega učenja in vseživljenjskega dela, o potrebi delovanja starejših, ki naj ostanejo konstruktivni, o povezanosti generacij na temelju delovanja in sodelovanja, o srebrni ekonomiji, ki starejše želi zvesti na komercialno nišo itd. Na predlog Slovenije se bodo v EURAG oblikovale delovne skupine na posamezne teme. Konferenca EURAG se je udeležila tudi Petra Bališ, ki koordinira mrežo SUTŽO.

Adrien Coppola: Na Karlovem mostu

Slovenske starejše študente so v svoje domove sprejeli praški kolegi

Praga, 20.-25. september 2017

Bili so ravno prav velika skupina starejših študentov SUTŽO. Spoznali so češke vrstnike s Centra za vseživljenjsko učenje v Pragi, ki so jih popeljali skozi Prago, gledajoč jo s svojimi očmi in ob posredovanju svojih predhodnih urbanih doživetij. »Kmalu nasvidenje v Ljubljani, v drugem Plečnikovem mestu«, so si dejali ob odhodu.

(Vir: Mirka Šmitek)

Slovenska medobčinska pobuda Čezmejno e-sodelovanje v čezmejni e-regiji

Ljubljana, 29. september 2017

Člani pobude so na SUTŽO v Ljubljani organizirali posvetovanje *E-vključevanje v aktivno staranje* (Slovenia eSeniors: eInclusion in Active Aging Consultation, <http://eregion.eu/29-9-2017-slovenia-eseniors-einclusion-active-aging-consultation>). Martina Uvodič, študentka računalništva, in prof. dr. Jože Gričar, študent italijanskega jezika, sta vodila razpravo o dveh vprašanjih, s katerimi se srečujemo v razvitih državah. Starejši (55+) premalo uporabljajo e-tehnologije in premalo so e-družbeno angažirani pred upokojitvijo in po njej. K razpravi so prispevali udeleženci v tematskih skupinah: sosednja država Madžarska, državna uprava, lokalna uprava, zavarovalnice, zveze, aktivni državljani, ponudniki informacijske tehnologije, univerze. Ugotovitve in priporočila bodo objavljena na spletni strani posvetovanja. Tiste, ki imate 55 let in več ter vas zanima e-vključevanje za dejavno staranje, vabimo, da se vključite v omrežje *Slovenski e-seniorji: e-vključevanje v aktivno staranje* (Slovenia eSeniors Network: eInclusion in Active Aging): <http://eregion.eu/initiative/members/associations>. Omrežje se povezuje s podobnimi omrežji po svetu.

(Vir: Jože Gričar)

Katja Koren Ošljak predstavlja binarno štetje

Ko programiranje resnično ni zgolj za programerje

Ljubljana, 18. oktober 2017

V okviru [Evropskega tedna računalniškega programiranja](#) (CodeWeek 2017) se je odvijalo uvodno animacijsko usposabljanje za študente Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Digitalna izključenost (starejših) vodi v notranjo delitev in krhanje družbenih vezi, kar ni v korist nikomur; niti digitalnim domorodcem, rojenim po letu 1990, niti starejšim, ki so le migranti v digitalnem svetu (Dušana Findeisen). Podatkov o starejših ni, v kategoriji od 15 do 74 let pa je v Sloveniji (ki jo digitalni indeks digitaliziranja družbe in ekonomije uvrsti na 17. mesto v Evropi) približno 43 % tistih, ki so vsaj enkrat na teden na spletu in uporabljajo računalnik na osnovni stopnji. Karina Sirk je predstavila rezultate raziskave UTŽO in projekt [Srebrna koda](#), ki kaže, da je zanimanje starejših za programiranje veliko (nad 40 % vprašanih). To so potrdili tudi udeleženci tega uvodnega usposabljanja. Zanima jih, kako spreminjati algoritme, imajo izkušnje (skeletalne mišice in programiranje). Poznajo binarno štetje. Nekateri znajo napisati algoritme. Veselilo jih je programiranje brez računalnika; reševanje asfaltiranja v Blatnem dolu s premalo denarja je potekalo pod vodstvom Katje Koren Ošljak,

ambasadorke Evropskega tedna programiranja.
(Vir: Karina Sirk)

Občutljivost za svetlobo ali steklo je peto leto Enajste šole v knjigarni

Ljubljana, 3. oktober 2017

Predavanje doc. dr. Polone Kelava in nastop mag. Marije Velikonja sta uvedla navzoče v že peto leto Enajste šole v knjigarni (v sodelovanju z Mladinsko knjigo). Šola je del javnega programa Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, programa, s katerim SUTŽO vsak prvi torek v mesecu ob 11.00 uri v knjigarni Konzorcij vstopa v širšo javnost (izobraževanje mora potekati povsod tam, kjer so ljudje). Petdeset in več navzočih je spremljalo spoznanja Inštituta za disleksijo (sekcije SUTŽO) in prikaz načinov, kako olajšati nekatere oblike disleksije. Sledila so številna vprašanja o skotopični občutljivosti (izpad te ali one barve iz spektra bele svetlobe), zaradi česar človek težko bere, boli ga glava, ima številne težave. Z vprašanjem disleksije se na SUTŽO ukvarjamo že več kot dvajset let, tudi pod vplivom evropskih projektov FORWARD in FORWARD TRAINER.

Dediščina je pritegnila pozornost vseh rodov

Zgradbe v parku Tivoli nekoč in danes

Ljubljana, 28. september 2017

Člani študijskega krožka Spoznajmo svoje mesto in domovino (UTŽO Ljubljana, mentorica mag. Olga Paulič) so na Dnevih evropske kulturne dediščine 2017 v Cekinovem gradu predstavili svoje raziskovanje naravne in grajene dediščine v Tivoliju. Prireditev je pritegnila nad sto obiskovalcev, med njimi učence Osnovne šole Savsko naselje. Boris Dolničar, zbiratelj starih razglednic, je predstavil skrite predele in nekdane zanimivosti parka. Sledila je predstavitev umetniških slik tivolskih vedut v različnih slikarskih tehnikah na platnu, papirju ali grafičnih listih. Iz Viteške dvorane v Cekinovem gradu so obiskovalci krenili na voden ogled po parku Tivoli.

(Vir: Olga Paulič)

So-bivanje drugače. O nizozemski in britanski praksi je tekla razprava na Svetovnem ekonomskem forumu

Avgust, 2017

Nizozemski študenti stanujejo v domovih starejših in trideset ur na mesec preživijo v družbi starejših so-stanovalcev. Ti tako živijo dlje, izboljša se jim tudi počutje. Podoben projekt vodi tudi Univerza v Exeteru v Veliki Britaniji. Tam študenti književnosti prihajajo v domove starejših prebirat leposlovne

knjige. »Kako zelo drugače prebiramo in razumemo poezijo v različnih generacijah«, pravijo. Starejše navdušujejo za nove tehnologije. V okolju »totalnih institucij«, kjer je za vse poskrbljeno, so starejši pogosto osamljeni, če ni dotoka novih misli, resničnih izmenjav in medsebojne odgovornosti.

"No, prepuščam ti. Grem v pokoj."

Upokojitev po francosko

Pariz, september 2017

Upokojitvena starost 62 let je za ženske in moške enaka. Ob odhodu v pokoj delavci prejmejo odpravnino v višini 36 plač. Prav ste prebrali, a višina odpravnine je odvisna tudi od tega, koliko so vplačali v pokojninsko zavarovanje. Lahko delajo do konca življenja, upokojitev ni obvezna! Lahko se upokojijo, zapustijo delodajalca, si poiščejo novega ali se podajo na novo pot: v svoboden poklic itd. Lahko se tudi vrnejo k delodajalcu kot upokojenec/ka. Mesečno lahko zaslužijo toliko (pokojnina + plačilo), kot so nazadnje zaslužili z rednim delom. Nad to vsoto se pokojnina ustrezno zmanjšuje. Na splošno pa njihovi skupni dohodki ne smejo preseči 2.400 evrov mesečno, nad to vsoto se ustrezno zmanjša pokojnina.

Napovedujemo, vabimo

Srebrna koda, Evropski teden programiranja: Karina Sirk, Dušana Findeisen, Katja Koren Ošljak in moderatorica Lucija Fatur v studiu Radia Slovenija 1

Vabimo k poslušanju oddaje STORŽ o projektu Srebrna koda in digitalni vključenosti ter Evropskem tednu računalniškega programiranja v arhivu oddaj Radia Slovenija:

<https://radioprvi.rtvslo.si/2017/11/srebrna-koda/>

Srečamo se v kinu ob ogledu filma **Trgovski potnik**

28. november 2017 ob 10.00 uri, Kino Komuna, Cankarjeva 1, Ljubljana

[Več >>](#)

Prodajna razstava punčk iz cunj. Partnersko sodelovanje UNICEF-a in UTŽO

29. november 2017 od 12.00 do 14.00, UTŽO, Poljanska 6

[Več >>](#)

Z znanjem do dejavnega državljanstva: Pravice državljanov v zdravstvenem zavarovanju

Cikel izobraževalnih srečanj na UTŽO Ljubljana, mentorica dr. Alenka Oven
30. november 2017 ob 17.00 uri, UTŽO, Poljanska 6
Prijava: Tanja Senica, 01 433 20 90; tanja@univerzatri.si

Darila – kako jih zaviti? Delavnica za študente UTŽO pod mentorstvom Marije Močnik, mentorice za kaligrafijo in aranžerke
6. december 2017 ob 9.00 uri, UTŽO, Poljanska 6
Prijava: Tanja Senica, 01 433 20 90; tanja@univerzatri.si
[Več >>](#)

Še so prosta mesta v programih:

Latinski jezik in kultura (sreda, 15.00 do 16.30, Poljanska 6, mentor Gašper Kvartič);

Slikarstvo (torek, 11.30 do 14.30, Beethovnova 5, mentorica Duša Jesih);

in drugih programih

Več informacij in prijave: univerza3@siol.net, 01 433 20 90

Širimo obzorja, združujemo ljudi
Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Če besedilo ni oblikovano in slik ne vidite, pritisnite na Pogled ali View in nato HTML.

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.

Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov univerza3@siol.net